

Универзитет у Београду

Факултет политичких наука

Одељење за међународне студије

**РЕФЕРАТ О КВАЛИФИКОВАНОСТИ КАНДИДАТА И ПОДОБНОСТИ
ПРЕДЛОЖЕНЕ ТЕМЕ ЗА ДОКТОРСКУ ДИСЕРТАЦИЈУ**

Назив предложене докторске дисертације:

**ОДВРАЋАЊЕ У СТРАТЕГИЈАМА ВОЈНО НЕСВРСТАНИХ И ВОЈНО
НЕУТРАЛНИХ ДРЖАВА, СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА: СОЦИЈАЛИСТИЧКА
ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА, РЕПУБЛИКА СРБИЈА И
ШВАЈЦАРСКА КОНФЕДЕРАЦИЈА**

Име кандидата: Марко Голубовић

Име ментора: Проф. др Драган Р. Симић

Комисија за одобрење пријаве рада:

1. Проф. др Стеван Недељковић, ванредни професор, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука
2. др Вељко Благојевић, виши научни сарадник, Институт за међународну политику и привреду
3. Проф. др Драган Р. Симић, редовни професор, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука

Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Факултет политичких наука

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета политичких наука је на својој седници одржаној 7. маја 2026. године формирало Комисију за писање извештаја о квалитету кандидата и подобности предложене теме за докторску дисертацију кандидата мср Марка Голубовића под насловом **„Одвраћање у стратегијама војно нестварних и војно неутралних држава, студије случаја: Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Република Србија и Швајцарска Конфедерација”**, у саставу: ванредни проф. др Стеван Недељковић, виши научни сарадник др Вељко Благојевић и проф. др Драган Р. Симић.

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Марко Голубовић рођен је 30. септембра 1996. године у Ужицу, Републици Србији. Основну и средњу школу СШЦ „Петар Кочић” у Зворнику (Република Српска, Босна и Херцеговина), смер: пословно–правни техничар, завршио је 2015. године, са просечном оценом 4.9.

После завршене средње школе, уписује Факултет политичких наука Универзитета у Београду 2015. године, на којем 2019. године стиче звање дипломираног политиколога за међународне послове, са просечном оценом 8.8.

У току студија, обављао је студентску праксу у Одељењу за скупштинске послове Градске општине „Савски венац” Београд, као и Сектору за међународну сарадњу, подршку Официру за везу при мисији Европске уније у Приштини и ИПА пројекте Канцеларије за Косово и Метохију. Активно је био ангажован у раду Центра за међународну јавну политику, где је, као члан управног одбора, био задужен за међународну сарадњу центра, аналитичко–истраживачке послове, као и организацију хуманитарних активности на територији Аутономне Покрајине Косово и Метохија. Поред тога, током студија био је ангажован и као истраживач у Групи за анализу и креирање јавних политика, са фокусом на организацију семинара „Дани јавних политика”.

После завршетка основних академских студија, 2019. године уписао је мастер академске студије на Економском факултету Универзитета у Београду, смер: пословно управљање – међународно пословање предузећа, које је успешно завршио 2020. године са општим просеком 9.8, као и одбрањеним мастер радом на тему „Компаративна анализа специфичности управљања војном и пословном логистиком”.

Од новембра 2021. године, запослен је у Управи за стратегијско планирање Сектора за политику одбране Министарства одбране Републике Србије. У оквиру рада у Министарству одбране Републике Србије, учествовао је у изради свих релевантних процена изазова и претњи по безбедност Републике Србије од 2021. године до данас, спровођењу Стратегије националне безбедности Републике Србије и Стратегије одбране Републике Србије, изради Беле књиге одбране Републике Србије, организацији стручних расправа о примени Концепта тоталне одбране, изради докумената за примену Концепта тоталне одбране и слично.

Докторске академске студије уписује 2023. године на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, смер: међународне и европске студије, као стипендиста Организације за европску безбедност и сарадњу за школску 2023/2024, као и 2025/2026.

годину. Поред наведеног, стиче и истраживачко звање истраживач–приправник у Институту за стратегијска истраживања Министарства одбране, у оквиру којег се активно бави научно–истраживачким радом.

Од неформалног образовања (конференције, курсеви, тренинзи) издвајају се:

- „Курс НАТО за развој концепата и експериментисање” – НАТО школа, Оберамергау, СР Немачка, 26 – 30. мај 2025. године;
- Курс „Управљање сложеним пројектима у систему одбране” – Институт за управљање у области безбедности Универзитета за одбрамбено–безбедносну сарадњу (*ISG DSCU*), Монтереј (Калифорнија, САД), 20 – 24. мај 2024. године;
- Међународна конференција „50. Међународни симпозијум о операционим истраживањима”, 18 – 21. септембар 2023. године, Тара, Република Србија.
- Курс „Основни курс стратегијског планирања одбране” – Министарство одбране Републике Србије, 6 – 17. март 2023. године, Београд, Република Србија;
- Тренинг „Школа лидерства” – Морф нетворкс (енг. *Morph Networks*), децембар 2020. године, Београд, Република Србија;
- Курс „Амерички политички процеси: Партије, идеологија и политика” – Центар за студије САД, Факултет политичких наука Универзитета у Београду, фебруар 2017. године, Београд, Република Србија.

Објавио је следеће радове:

1) Оригинални научни радови

- Голубовић, М. и Саковић, Р. (2023). Компаративна анализа стратешких докумената у области безбедности. *Војно дело*, 75 (1): 1–17. <https://doi.org/10.5937/vojdello2301001g> (M51).

2) Прегледни радови

- Стојковић, Д. и Голубовић, М. (2025). Утицај руске инвазије на Украјину на неутралност у Европи: случај Шведске, Финске, Аустрије и Србије. *Међународни проблеми*, 77(1): 63–89. <https://doi.org/10.2298/MEDJP2501063S> (M23);
- Голубовић, М. (2024). Улога беле књиге одбране у систему одбране Републике Србије. *Војно дело*, 76(3): 59–74. <https://doi.org/10.5937/vojdello2403059G> (M51);
- Голубовић, М., Петровић, Р., Саковић, Р. (2024). Модел идентификације сепаратистичких тежњи: Практични и теоријски приступ. *Српска политичка мисао*, 85(3): 81–124. <https://doi.org/10.5937/spm85-49906> (M24);

- Аћимовић, С., Мијушковић, В., Голубовић, М. (2021). Војна логистика vs. пословна логистика. *Economic Analysis*, 54(1): 118–138. <https://doi.org/10.28934/ea.21.54.1.pp118-138> (M51);
- Јелача, С. и Голубовић, М. (2024). Утицај феномена тихог отказа на запослене у Србији. *The European Journal of Applied Economics*, 21(1): 60–80. <https://doi.org/10.5937/ejae21-47933> (M51).

3) Радови објављени у зборнику радова на међународним конференцијама

- Голубовић, М, Жнидаршич, В. и Стојковић, Д. (2025). Изазови примене Концепта тоталне одбране у систему одбране Републике Србије. *31. Међународна конференција КБО” – Академија Коппене војске „Николаје Балческу” – Зборник радова: DOI: <https://doi.org/10.2478/kbo-2025-0011>, 12–14. јун 2025. године, Сибињ, Румунија;*
- Саковић, Р., Голубовић, М. и Ковач, М. (2023). Прилог анализи осетљивости вишекритеријумског одлучивања у систему одбране. *50. Међународни симпозијум о операционим истраживањима - Зборник радова SYM-OP-IS 2023: 745–750. <http://www.symopis2023.mod.gov.rs>.*

4) Есеји

- „Босна и Херцеговина – тамница народа” – <http://cmjp.rs/bih-tamnica-naroda/>;
- „Анализа сукоба кроз филм: Тринаест дана” – <http://cmjp.rs/analiza-sukoba-kroz-film-trinaest-dana/>;
- Студентска академска публикација „Од Београда до Приштине”, Европски студентски форум, „Последице признања Косова* по Републику Српску” – <https://docs.google.com/document/d/1McitU9FKQZZaObmMzyqMfX6-q8egso80/edit?usp=sharing&ouid=104067454689131324968&rtpof=true&sd=true>.

Његове области интересовања су: стратешке студије, међународни односи, безбедност и спољна политика. Кандидат течно говори, чита и пише енглески језик, а пасивно се служи немачким и руским (почетни ниво).

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет истраживања предложене дисертације под насловом „Одвраћање у стратегијама војно несврстаних и војно неутралних држава, студије случаја: Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Република Србија и Швајцарска Конфедерација” кандидата мср Марка Голубовића је анализа механизма одвраћања у стратегијама војно несврстаних и војно неутралних држава, са посебним нагласком на Социјалистичку Федеративну Републику Југославију (у даљем тексту: СФРЈ) у 20. веку (1945–1992), Републику Србију у 21. веку, конкретније за период од 2009. до 2026. године, као и Швајцарску Конфедерацију (у даљем тексту: Швајцарска) у периоду од 1991. до 2026. године. Наведене државе изабране су као студије случаја имајући у виду њихов

специфичан геостратешки положај, који условљава развој механизма одвраћања од значаја за војно несврстане и војно неутралне земље, али и то што све три примењују сличан стратешки концепт одбране заснован на одвраћању тоталном одбраном у потпуно различитим стратешким контекстима – СФРЈ у условима биполарног поретка између два војно-политичка блока, Република Србија као војно неутрална држава окружена државама чланицама НАТО са којима је била у оружаном сукобу, и Швајцарска као стално неутрална држава окружена истим савезом, али без историје оружаних конфронтација са НАТО.

Временско одређење истраживања условљено је анализом развоја стратегија одвраћања у различитим међународним контекстима. Период СФРЈ обухвата време биполарног, нуклеарно обојеног међународног система у којем се, једновремено са развојем теорија одвраћања, формира и специфичан модел одвраћања војно несврстане државе заснован на општеној одбрани и друштвеној самозаштити. Период Републике Србије изабран је због усвајања кључних стратешких докумената 2009. и 2019. године, што омогућава праћење континуитета и промена у приступу одвраћању у условима процеса мултиполаризације међународног поретка. Швајцарска је укључена као пример војно неутралне државе која у дугом временском континуитету примењује сличан концепт одвраћања, али у битно различитом стратешком и безбедносном окружењу, што омогућава упоредну анализу утицаја контекста на избор и примену стратегија одвраћања.

Основни циљ дисертације јесте да се утврде кључни механизми одвраћања, попут тоталне одбране, у стратегијама војно несврстаних и војно неутралних држава, кроз студије случаја СФРЈ у 20. веку, Републике Србије у периоду од 2009. до 2026. године и Швајцарске у периоду од 1991. до 2026. године, као и разлоге њихове примене имајући у виду значајно другачији стратешки контекст изабраних држава.

Научни циљ истраживања јесте научна дескрипција, у виду описа механизма одвраћања, али и научно објашњење у оквиру којег би се на научно заснованим методама објаснили разлози развоја датих механизма у различитим стратешким контекстима.

Друштвени циљ истраживања огледа се у практичној примени истраживања унутар система одбране Републике Србије, имајући у виду да Република Србија тренутно нема заокружену стратегију одвраћања, било формално, или неформално, али и у томе што је Министарство одбране Републике Србије у процесу спровођења Концепта тоталне одбране као политике одбране и механизма одвраћања Републике Србије, у оквиру које се спомињу и неконвенционални механизми одвраћања, попут разраде неоружане борбе и отпора, која је пандан цивилном отпору становништва. Ово би поставило темељ из којег би касније Министарство одбране Републике Србије даље потенцијално развило остале концепте у области одвраћања, попут концепта отпорности друштва, концепта цивилне борбе и отпора становништва, концепта психолошко–пропагандних дејстава и слично, а које би Република Србија примењивала у оквиру своје стратегије одвраћања.

3. Опис садржаја (структуре по поглављима) дисертације

Докторска дисертација кандидата мср Марка Голубовића се састоји из седам делова – увода, пет поглавља и закључка.

У **првом поглављу**, биће аналитички обрађени теоријски концепти истраживања, стратегије одвраћања, као теоријски прилог у објашњавању различитих видова одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава. Фокус анализе биће на различитим теоријама и конкретним стратегијама одвраћања, са посебним нагласком на одвраћање ускраћивањем, у оквиру којег се могу уврстити и стратегије одвраћања неконвенционалним средствима. Како одвраћање ускраћивањем за циљ има онемогућавање остваривања планираног циља актера који планира нежељену акцију, ова перспектива помаже да објасни зашто војно несврстане и војно неутралне државе претежно развијају стратегије одвраћања ускраћивањем, а не казном, као алтернативном виду одвраћања.

У **другом поглављу**, анализираће се војна несврстаност и војна неутралност као приступ политици одбране многих земаља, која за последицу има потребу за развојем специфичних стратегија одвраћања датих земаља. У оквиру поглавља, биће размотрен однос између војне несврстаности, војне неутралности и одвраћања, као и начин на који војно несврстане и војно неутралне државе, без ослоња на колективну одбрану, настоје да формулишу кредибилне механизме одвраћања засноване на специфичним чиниоцима које војна несврстаност и војна неутралност производе. Поред аналитичке обраде теоријског концепта војне несврстаности и војне неутралности, поглавље има за циљ и идентификацију изазова и могућности које војна несврстаност и војна неутралност имају у области одвраћања, али и уочавање услова под којима могу постати комплементарне, а не супротстављене одвраћању као стратешкој функцији државе.

У **трећем поглављу**, биће анализирано стратешко окружење, као и претње безбедности СФРЈ, који су условљавали развој појединих стратегија одвраћања у том периоду. У оквиру анализе стратешког контекста СФРЈ, анализираће се и однос биполарног хладноратовског светског поретка и одвраћања, као и начина на који је тадашњи поредак, поред других чинилаца, условљавао развој стратегија одвраћања. После тога, извршиће се анализа садржаја кључних стратешких и других релевантних докумената СФРЈ, у којима је могуће идентификовати политику одбране и механизме одвраћања ове земље. Циљ овог поглавља, поред свеобухватне идентификације кључних механизма одвраћања СФРЈ и процеса њиховог развоја, јесте и да објасни разлоге развоја Стратегије ОНО и ДСЗ као стратегије одвраћања СФРЈ.

У **четвртном поглављу**, фокус ће бити на критичкој анализи стратешког окружења, као и претњи безбедности Републике Србије од 2009. до 2026. године. У оквиру анализе стратешког окружења Републике Србије, анализираће се и начин на који процес мултиполаризације распореда моћи у међународним односима условљава развој стратегија одвраћања у 21. веку. Анализираће се и кључни стратешки документи државе, али и политика одбране земље у том периоду, који потенцијално могу пружити увид у механизме одвраћања државе и разлоге њиховог развоја, посебно имајући у виду примену тоталне одбране, као својеврсног облика ОНО и ДСЗ, али и битно другачијег геополитичког положаја и унутрашњих ресурса у односу на СФРЈ. Циљ овог поглавља, поред идентификације кључних механизма одвраћања Републике Србије, процеса и разлога њиховог развоја, јесте и да укаже на непостојање јасно артикулисане стратегије одвраћања Републике Србије, што указује на недовољну усклађеност стратешког контекста, званичних докумената и политике одбране земље.

У петом поглављу биће анализирана Швајцарска као студија случаја, са циљем да се, кроз анализу њеног специфичног стратешког контекста, утврде кључни механизми одвраћања и разлози њиховог развоја и примене. Анализа ће обухватити еволуцију безбедносне политике Швајцарске од краја Хладног рата до 2026. године, са посебним освртом на трансформацију тоталне одбране, промене у процени безбедносних претњи, улогу војне неутралности и других механизма одвраћања у оквиру свеобухватног приступа безбедности. На тај начин, студија случаја Швајцарске омогућиће разумевање како држава са израженим ограничењима у погледу класичних механизма одвраћања обликује неконвенционалне стратегије одвраћања у складу са сопственим геостратешким положајем и историјским наслеђем.

4. Основне хипотезе од којих се полази у истраживању

У складу са предметним одређењем и научним циљевима истраживања, хипотетички оквир обухвата једну општу и четири посебне хипотезе.

Општа хипотеза

Војно несврстане државе, попут СФРЈ, и војно неутралне државе, попут Републике Србије и Швајцарске, развијају неконвенционалне стратегије одвраћања услед ограничених способности за ефикасну претњу казном. С тим у вези, СФРЈ, Република Србија и Швајцарска развијају стратегије које омогућавају одвраћање ускраћивањем, што суштински подразумева онемогућавање остваривања циља субјекта који планира нежељену акцију, а у случају агресије подразумева брзу, ефикасну и војно, економски и политички одрживу окупацију.

Посебне и појединачне хипотезе

Прва посебна хипотеза

Државе, посебно војно несврстане и војно неутралне, разрађују своје стратегије одвраћања у зависности од стратешког контекста, процене претњи безбедности и развоја сценарија угрожавања безбедности земље. Поред наведеног, иако се стратегије одвраћања често представљају као резултат рационалног избора, у пракси су оне обликоване и емоционалним, идентитетским и историјским чиниоцима, који утичу на перцепцију претњи, прихватљивих трошкова и пожељних политика безбедности и одбране.

Прва појединачна хипотеза

Војна несврстаност и војна неутралност трансформишу услове под којима се остварује одвраћање независно од колективних одбрамбених гаранција, тако што од држава захтевају специфично прилагођене стратегије одвраћања, попут тоталне одбране и цивилног отпора. С тим у вези, кредибилитет одвраћања код војно несврстаних и војно неутралних држава заснива се на способности за дуготрајан отпор окупацији ускраћивањем, у односу на могућност ефикасног одговора и претње казном.

Друга појединачна хипотеза

Војна несврстаност и војна неутралност, под одређеним условима (попут прилагођеног развоја способности система одбране, развијене друштвене отпорности, тоталне одбране и слично), могу постати комплементарне одвраћању као стратешкој функцији државе.

Насупрот томе, војна несврстаност и војна неутралност, без адекватно разрађених способности система одбране, али и читавог друштва, негативно утичу на способност одвраћања државе.

Друга посебна хипотеза

Кључни механизам одвраћања СФРЈ била је општенародна одбрана и друштвена самозаштита, а развој наведене стратегије последица је специфичног геостратешког положаја СФРЈ, биполарног међународног поретка, инвазије Варшавског пакта на Чехословачку 1968. године, економских реформи из 1965. године, ограничене друштвене кохезије услед етничких, верских и политичких разлика, операционализације марксистичког концепта наоружаног народа, као и искустава државе из народноослободилачке борбе у Другом светском рату.

Прва појединачна хипотеза

Биполарни хладноратовски светски поредак, војна несврстаност и значајна војна асиметрија између СФРЈ и два супротстављена блока, условиле су земљу ка развоју стратегије одвраћања ускраћивањем, у којој логика равнотеже моћи умањује вероватноћу истовремене агресије оба блока, те омогућава фокусирање одбране на један доминантан правац угрожавања, уз потенцијално савезничку улогу другог блока.

Друга појединачна хипотеза

Искуства народноослободилачке борбе СФРЈ из Другог светског рата, као и инвазија Варшавског пакта на Чехословачку 1968. године, указали су да се сукоб са надмоћнијим противником не може водити кроз класичне конвенционалне методе ратовања, док су значајна војна асиметрија у односу на два хладноратовска блока, ограничена унутрашња друштвена кохезија и економске реформе из 1965. године искључивали могућност ослањања на искључиво конвенционалне механизме одвраћања, попут увећавања броја припадника ЈНА. Сходно наведеном, искуства народноослободилачке борбе СФРЈ условила су потребу за свеобухватном одбраном, значајна војна асиметрија и економске реформе онемогућиле су коришћење искључиво ЈНА за одбрану земље, док је, поред наведених разлога, ограничена друштвена кохезија изазвана етничким, верским и политичким разликама условила стварање територијалне одбране као једног од кључних стубова одбране СФРЈ.

Трећа појединачна хипотеза

Формална анализа стратешког окружења и процена претњи безбедности СФРЈ, заснована на стратешким и другим документима и политици одбране земље, условила је развој и операционализацију стратегије одвраћања од оружане агресије као кључне нежељене акције, са ограниченом операционализацијом стратегије за остале нежељене акције, попут сепаратистичких тежњи. Оружана агресија директно је окарактерисана као кључна нежељена акција услед геостратешког положаја СФРЈ, блоковске поделе, али и идеолошког карактера стратешких и других докумената СФРЈ.

Трећа посебна хипотеза

Кључни механизам одвраћања Републике Србије јесте тотална одбрана, која подразумева приступ организовању, припремању и извођењу одбране свеобухватним и јединственим одговором система одбране на изазове и претње безбедности од значаја за одбрану. Развој наведеног приступа одвраћању последица је међународног положаја Републике Србије, док се у реалности тотална одбрана може посматрати као стратегија последњег избора (енг. *last-resort strategy*), настала услед ограниченог оквира других опција одвраћања, у условима војне неутралности и геостратешког положаја земље.

Прва појединачна хипотеза

И поред процеса мултиполаризације међународног поретка, као и значајно другачијег стратешког контекста од СФРЈ, приступ одвраћању Републике Србије у периоду од 2009. до 2026. остао је у суштини непромењен у виду тоталне одбране и набавке специфичних видова наоружања, у складу са разрађеним сценаријима угрожавања оружаном агресијом. Сходно наведеном, Република Србија нема јасно артикулисану стратегију одвраћања, нити је одвраћање институционализовано и системски разрађено, већ му се приступа преваходно реактивно и уопштено, кроз *ad hoc* мере и одговоре на појединачне изазове и претње безбедности. Одсуство јасно дефинисаних механизма одвраћања у стратешким документима Републике Србије указује на недовољну усклађеност стратешког контекста, званичних докумената и политике одбране, што за последицу има стратешко лутање Републике Србије и онемогућава формирање заокружене и конзистентне стратегије одвраћања.

Друга појединачна хипотеза

Формална анализа стратешког окружења и процена претњи безбедности Републике Србије, заснована на стратешким документима и политици одбране земље, условила је развој приступа одвраћања од оружане агресије као кључне нежељене акције, што упућује на неусклађеност између стратешког окружења анализираног у стратешким документима, политике одбране и конкретних механизма одвраћања који би из такве процене требало да проистекну.

Трећа појединачна хипотеза

У периоду од 2009. до 2026. године, развој механизма одвраћања Републике Србије делимично је био усмерен званичним документима земље и зависио је скоро искључиво од одлука политичког руководства земље. Сходно наведеном, Република Србија примењивала је претежно тренутно одвраћање, уз претњу казном, чија је ефикасност упитна, услед ограничених способности за извршење претње, али и нејасно декларисаних црвених линија у вези нежељених акција од стране политичког руководства у том периоду.

Четврта посебна хипотеза

Иако је Швајцарска објективно безбеднија услед свог геостратешког окружења, флексибилног тумачења војне неутралности и удаљености од главних ревизионистичких актера, развој и одржавање неконвенционалних механизма одвраћања, попут тоталне одбране, представљају производ историјски утемељеног идентитета, као и резервни стратешки избор усмерен на очување сопствених способности у случају евентуалних

фундаменталних промена европске безбедносне архитектуре, укључујући могућност поновног померања геополитичких линија раздвајања са Украјине ка централној Европи.

Прва појединачна хипотеза

Савремени стратешки контекст Швајцарске и флексибилно тумачење војне неутралности позитивно утичу на способност одвраћања земље, имајући у виду одсуство непосредних војних претњи, географске чиниоце и (ин)директну заштиту коју пружа окружење држава чланица НАТО-а.

Друга појединачна хипотеза

Процес мултиполаризације међународног поретка условио је постепену трансформацију политике безбедности Швајцарске, која се огледа у све флексибилнијем тумачењу неутралности и адаптацији концепта тоталне одбране савременим трендовима. Ова еволуција омогућила је Швајцарској да прилагоди своју стратегију одвраћања променама у стратешком окружењу, комбинујући очување неутралног статуса са интензивираном сарадњом са кључним међународним актерима и развојем неконвенционалних механизма одвраћања ускраћивањем.

Трећа појединачна хипотеза

Агресија Руске Федерације на Украјину 2022. године представља прекретницу у политици безбедности и стратегији одвраћања Швајцарске, што се огледа у редефинисању приоритета безбедносне политике, интензивнијем јачању одбрамбених способности и даљем флексибилнијем тумачењу неутралности земље.

5. Методе које ће бити примењене у истраживању

Кандидат истиче да истраживање има карактер квалитативног истраживања, тј. ради доказивања хипотеза користиће квалитативне методе попут анализе садржаја, студија случаја и упоредне анализе.

Кандидат мср Марко Голубовић ће анализирати податке из примарних и секундарних извора. Ово истраживање ће бити обављено у Републици Србији.

Од **примарних извора** података, кандидат ће у свом истраживању користити изворне књиге из домена одвраћања, како би ваљано поставио теоријске поставке и креирао своје истраживање. Поред наведеног, анализа примарних извора података обухватаће и анализу књига о војној несврстаности и војној неутралности, како страних тако и домаћих аутора. Такође, кандидат ће користити и анализу званичних докумената (стратегија, концепата, закона и слично), архивских докумената и изјава политичких лидера. Истраживање ће се ослањати и на **секундарне изворе**, односно научне зборнике и монографије, научне радове домаћих и страних аутора, као и постојеће анализе и студије случаја.

6. Очекивани резултати и научни допринос

Научни значај и оправданост овог рада је у свеобухватној анализи механизма одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава, са тежиштем на студије случаја СФРЈ, Републике Србије и Швајцарске. Наведеном свеобухватном анализом, обухватиће се и анализа појединачних механизма одвраћања ових земаља, који у целини чине свеобухватан апарат одвраћања једне земље, попут цивилног отпора и борбе

становништва, војне неутралности и несврстаности, што представља тему која је, у контексту одвраћања, недовољно истражена, а где би резултати рада помогли дубљем разумевању саме улоге механизма у оквиру неконвенционалних облика одвраћања. Поред наведеног, дисертација настоји да превазиђе недостатке традиционалних теорија одвраћања које се фокусирају на одвраћање нуклеарним и конвенционалним средствима. Истраживањем механизма одвраћања војно несврстаних и војно неутралних земаља, кандидат настоји да обогати научну литературу у области одвраћања, испитујући алтернативне облике одвраћања попут тоталне одбране, тако што би се на практичним примерима објаснила улога и значај стратегија одвраћања заснованих на неконвенционалним механизмима одвраћања.

Посебан научни допринос ове дисертације огледа се у анализи утицаја међународног поретка на развој и трансформацију стратегија одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава. Истраживање настоји да утврди на који начин промене у структури међународног система, обликују и условљавају избор, еволуцију и прилагођавање стратегија одвраћања. На тај начин, дисертација доприноси разумевању динамичке везе између системског нивоа међународне политике и стратегија одвраћања, указујући да стратегије одвраћања нису статичне, већ одраз специфичног сплета глобалних и регионалних односа моћи, политичких притисака и безбедносних изазова и слично. Овим се отвара ново поље научне дебате о томе како мале и средње државе, кроз политике неутралности и несврстаности, развијају сопствене стратегије одвраћања као одговор на промене у међународном систему.

Друштвени значај и оправданост овог истраживања се огледа у могућности да се истраживање искористи од стране Министарства одбране Републике Србије и других органа државне управе. Поред наведеног, друштвени значај и допринос представља и упознавање субјеката политичких процеса, академске заједнице, али и шире домаће и стране јавности о механизмима које војно неутралне државе имплементирају, ради успешног одвраћања у савременом међународном контексту. Истраживање помаже јавности да разуме различите видове одвраћања, са нагласком на СФРЈ, Републику Србију и Швајцарску, што посредно може унапредити индивидуалну безбедност грађана, како разумевање ових процеса може ефикасније ангажовати доносиоце одлука и организације цивилног друштва на питањима везаним за безбедност Републике Србије.

Претпостављени доприноси предложеног рада постојећој научно-истраживачкој литератури огледају се у продубљивању сазнања и добијању емпиријских података у вези стратегија одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава, са посебним нагласком на СФРЈ, Републику Србију и Швајцарску. Допринос овог рада научно-истраживачкој литератури јесте и у његовој аутентичности с обзиром на то да не постоји довољно академских радова у којима се детаљно анализирају стратегије одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава, као и узроци њиховог настајања.

7. Закључак

1. На основу стечених знања за време мастер и докторских академских студија, објављених радова, научноистраживачког рада и консултација са ментором, кандидат мср Марко Голубовић показао је да је квалификован да пише дисертацију под називом: „Одвраћање у стратегијама војно несврстаних и војно неутралних држава, студије случаја:

Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Република Србија и Швајцарска Конфедерација”.

2. Дисертација се састоји од оригиналног истраживања анализе стратегија одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава и разлога њиховог развоја, посматраног кроз оквир теорија одвраћања.

3. Структура истраживања је у складу са правилима општости, конкретизације као и принципима прецизности, стварности и ограничења.

4. Предложена литература на српском и енглеском језику пружа свеобухватни преглед анализе теорија одвраћања, као и стратегија одвраћања СФРЈ, Републике Србије и Швајцарске.

* * *

На основу свега претходно изложеног, Комисија за писање извештаја о квалификованости кандидата и подобности предложене теме докторске дисертације, сматра да је кандидат мср Марко Голубовић квалификован да приступи изради докторске тезе под насловом „Одвраћање у стратегијама војно несврстаних и војно неутралних држава, студије случаја: Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Република Србија и Швајцарска Конфедерација”. Тема истраживања има потребни научни и друштвени значај и резултат рада на њој може дати одређени допринос научном сазнању у области одвраћања, конкретније, стратегија одвраћања војно несврстаних и војно неутралних држава и потпуније разумевање и анализу примене теорија одвраћања на схватање узрока који утичу на развој стратегије одвраћања војно несврстаних и војно неутралних земаља. Стога, Комисија предлаже Одељењу за међународне студије и Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Факултета политичких наука да мср Марку Голубовићу одобри израду докторске дисертације под оваквим насловом. За ментора Комисија предлаже проф. др Драгана Р. Симића.

У Београду, 8. јуна 2026. године

Комисија:

1. Ванредни проф. др Стеван Недељковић

2. Виши научни сарадник др Вељко Благојевић

3. Редовни проф. др Драган Р. Симић

У прилогу је дат преглед почетне литературе.